

10. SINIF

COĞRAFYA

SORU
BANKASI

Kullanım Kılavuzu için
Karekodu Okut

YAYIN DENİZİ OPTİK DEĞERLENDİRME İLE
TÜRKİYE VE İL GENELİ NET
SIRALAMANI GÖR

- YAYINEVİNE AİT KİTAPLAR
- ÖRNEK PDF'LER
- AKILLI TAHTA UYGULAMALARI
(PARDUS İLE UYUMLUDUR.)
- VİDEO SORU ÇÖZÜMLERİ
- MOBİL UYGULAMALAR
- LİSE DESTEK ÖĞRENCİ
UYGULAMASI

Karekodu Okut
Uygulamayı
İndir.

DijitalSet
DİJİTAL EĞİTİM SETİ
www.dijitalset.com

● Sanal Sınıf Entegrasyonu

ZOOM ile kurumların ders
işlemelerini sağlar.
Ders tekrarlarını izleme imkânı verir.

● Soru Havuzu

● Mobil Öğretmen ve

Öğrenci Uygulamaları

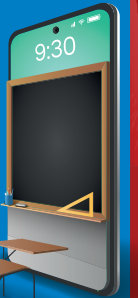
Ödevlendirme sistemi
İçeriklere erişim
Raporlama

● İdari Hizmetler

Sanal sınıf
SMS ile duyuru
Gelişim raporları

● Erişilebilirlik

Tarayıcı aracılığıyla erişim

Google play

App Store

YAYIN DENİZİ VIDEO ÇÖZÜM
UYGULAMASINI İNDİREREK,

www.yayindenizi.com.tr

ADRESİNİ ZİYARET EDEREK
VİDEO ÇÖZÜMLERE ULAŞABİLİRSİNİZ.

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlanması ve depolanması yasaktır.

 yd_yayindenizi

 yd_yayindenizi

 Yayın Denizi

Mobil uygulama
Yayın Denizi Eğitim

YAYIN DENİZİ EĞİTİM

www.yayindenizi.com.tr

yayindenizi@isler.com.tr

0549 839 68 49

30-0621-04 - 2000Ö - 6000B /39
ISBN: 978-605-197-338-8

ÖN SÖZ

Değerli Öğrenciler,

Sizlere Yayın Denizi Pro adlı yeni kitap serisini sunmanın mutluluğunu yaşamaktayız.

Sınava hazırlık planlı, düzenli ve aşamalı çalışma gerektiren bir süreçtir. Yayın Denizi Pro bu plan ve aşamalara uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Planlı ve düzenli çalışma sürecinizde size yardımcı olacak bu kitap güncel müfredata uygun olarak hazırlanmıştır. Sizin konuyu en iyi şekilde ve kalıcı olarak öğrenmenize yönelik hazırlanan bu kitabımızda coğrafya öğretiminin temel ilkeleri ile genel amaçları göz önünde bulundurulmuştur.

Dersi en iyi şekilde öğrenmeniz amacıyla;

- Kavram haritaları
  - Kavram sözlüğü
  - Konu testleri
  - Beceri temelli sorular
  - Yazılıya hazırlık soruları
  - Kavramları kullanalım etkinlikleri
  - Dönem deneme sınavları
- bölümlerinden oluşmaktadır.

Yayın Denizi'nin uzman ekipleri tarafından yılların deneyim ve tecrübelerine dayanılarak titizlikle hazırlanan yeni serimiz kendinizi keşfedip geliştirmenizi sağlayacaktır.

Bu yeni eserimizin siz değerli öğrencilerimize yararlı olmasını diliyorum.

Kitapla ilgili öneri, istek ve düşüncelerinizi aşağıdaki mail adreslerine iletebilirsiniz.

Salih ÖZKUTLU ozkutlus@gmail.com

İsmail ÜNALDI unaldiismail@gmail.com

Murat ÇAKIR cakirmrt007@gmail.com

Kitabımızı Tanıyalım

Akıllı Tahta

www.ydakillitahta.com

adresinden akıllı tahta uygulamasına ulaşabilirsiniz.

Optik Okuma

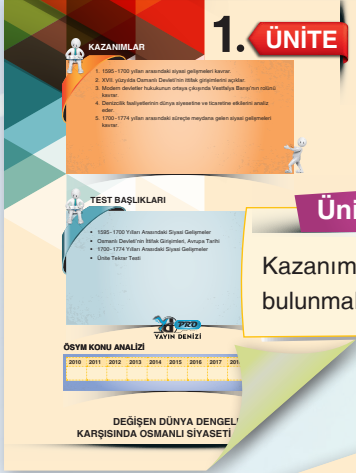

Deneme sınavlarının arkasında bulunan optiğin okutulmasını sağlayan uygulamadır.

Video Çözüm

Testlerdeki video çözümlere ulaşmamızı sağlayan uygulamadır.

Ünite Kapağı

Kazanımlar ve Test Başlıkları bulunmaktadır.

Kavram Haritası

Ünitenin özeti niteliğindedir. Konunun daha iyi anlaşılması ve kavram kargaşasının giderilmesi için tablo hâlinde verilmiştir.

Kavram Sözlüğü

Üniteye ait bilinmesi gereken kavramları içermektedir.

SAYFA SAYISI

192

SORU SAYISI

542

ETKİNLİK SAYISI

54

TEST SAYISI

57

DENEME SAYISI

4

TEST 1

Testler

Konu testleri hücreleme yöntemine göre en alt başlıklara indirgenerek hazırlanmıştır. Cevap anahtarları testlerin altında yer almaktadır. Tamamı video çözümlüdür. Öğretmeyi amaçlamıştır. Her tip soru modelini görmeni sağlayacaktır.

TEST 1

Üniteye Genel Bakış

Genel tekrar niteliğindedir. Birkaç kazanımı birleştiren sorulardan oluşmaktadır. Algı, yorum ve mantık gerektiren soru tiplerinden oluşmuştur.

1. ÜNİTE

Beceri Temelli Sorular

Zihinsel beceri gerektiren, akıl yürütmeyi sağlayan, yorumlama yeteneğini geliştiren, düşünce becerisi kazandıran soruları içermektedir.

1. ÜNİTE

Kavramları Kullanalım

Etkinliklerin yer aldığı bu alanda üniteye ait kavramların doğru algılanması ve kullanılması amaçlanmıştır. Etkinliklerin cevapları kitabın arkasında verilmiştir.

1. ÜNİTE

Yazılıya Girme Zamanı

Bu bölümde yazılıda çıkma ihtimali olan soru örnekleri yer almaktadır. Cevapları kitabın arkasında verilmiştir.

1. ARA DÖNEM DENEME SINAVI

1. ARA DÖNEM DENEME SINAVI

4 adet deneme sınavı (I. Ara Dönem, Yarıyıl, II. Ara Dönem, Yıl Sonu) yer almaktadır. Sarmal bir yapıya sahiptir. Optik okuma özelliği ile Türkiye ve il genelini netlerinizi kıyaslayabilirsiniz.

ÇALIŞMA PLANI YAPALIM

NEREDE?

ÇALIŞMA PLANI YAPARKEN BU SORULARI DİKKATE ALINIZ!

Hangi ders, hangi gün?

NE ZAMAN?

Konu öğrenme ve tekrar ne zaman?

Soru çözümü ve ödevler ne zaman?

NASIL?

Deneme sınavları ne zaman?

Aksayan çalışmalar hangi gün ve ne zaman çalışılmalı?

Ders dışı hangi etkinlikler ne zaman yapılmalı?

Tatil günü hangi gün?

Her şey ne kadar karışık görünse de;

- ✓ Gerçekleştirilebilecek bir hedefin varsa,
- ✓ Hedefe ulaşmayı amaç edindiysen,
- ✓ Soru çözerek deneyim kazanıyorsan,
- ✓ Konuları birbiri ile ilişkilendirebiliyorsan,
- ✓ Sınav uygulayarak bilgilerini sık sık kontrol ediyorsan,
- ✓ Kendine güveniyorsan

İşler iyi gidecek demektir.

İYİ NOT ALMAK, HER ŞEYİ YAZMAK DEMEK DEĞİLDİR!

İyi not almak; kendi cümlelerini kurmak, şekille veya yazıyla şifrelemek, baktığında kolayca anlayıp hatırlamak için materyal hazırlamak demektir.

Tutulan notlar; onlara geri dönmek, onları okumak, gözden geçirmek, oradaki fikirlerin üzerine düşünmekle bir anlam kazanır.

Merak;

öğrenme isteğini harekete geçirir,
odaklanmayı sağlar,
çabuk yorulmayı engeller.

EVDE ETKİN ÇALIŞMA

Evde olduğunuz zamanı çok iyi değerlendirmelisiniz. Çoğu zaman yoğun ve yorgun bir gün geçirerek eve geldiğiniz için iyi ve uygulanabilir bir programa ihtiyacınız var.

Evde yapılması gereken işler:

- Uyuma • dinlenme • beslenme • konuları tekrar etme, • soru çözme • çözemediğin sorular için araştırma yapma
- ödev yapma • fazladan sınav uygulama • önceden öngörülemeyen durumlar

gibi pek çok başlık altında toplanabilir.

Dersler gün boyu peşinizi bırakmadı. Okul bitti ama evde derse devam çünkü hedefleriniz ve hayalleriniz var. Bunu asla unutmamalısınız.

- ✓ Eve gelince önce dinlenmelisiniz.
- ✓ Kendinize bir ders çalışma saati belirlemeli ve sürekli bunu düşünmelisiniz. Çünkü zihin neyi tekrar ederse kendini o yönde yönlendirir.
- ✓ Konu öğrenme, tekrar etme, soru çözme saatlerini birbiri arkasına yerleştirmelisiniz.
- ✓ Ders çalışırken mutlaka ara vermelisiniz. Ara vermek odaklanma gücünüzü artıracaktır.
- ✓ Her gün konu tekrarlarına zaman ayırmalısınız. Yeni bilgiyi günlük tekrar etmelisiniz. Tekrar etmek başarının anahtarıdır. Bilginin pekiştirilmesini ve uzun süreli hafızaya atılmasını sağlar. Tekrarlarınızı zihinden yapmayı öğrenmelisiniz. Bu size zaman kazandırmanın yanında kalıcı olarak öğrenmenize de katkı sağlayacaktır.
- ✓ Bilginin kalıcı olmasını sağlamak için ilişkilendirerek öğrenmeye çalışmalısınız. Ezberden kaçınmalısınız. Öğrenilen bilginin tam olarak kullanılması için beyin tarafından analizinin yapılması gerekir. Ezberci sistem bunu engeller.
- ✓ Not alma hızınızı kendinize göre belirlemelisiniz. Yavaş not alma beynin konsantre olmasını zorlaştırır, yazma hızı ile beynin çalışma hızı arasında boşluk meydana gelir. Zihin başka alanlara kayar ve konsantrasyon sorunu yaşarsınız.
- ✓ Her şeyden arındırılmış ortam, çalışma için iyi bir ortam değildir.
- ✓ Dikkatinizi belli alanlara değil, genele yaymalısınız. Dikkatinizi uyanık tutmayı unutmamalısınız.
- ✓ Sosyal hayattaki olumsuz etkenlere dikkat etmeli, mümkün olduğunca bunları ortadan kaldırmalısınız.
- ✓ Yaptığınız programa beyninizi ikna etmelisiniz.

Bilgi

+

Deneyim

+

Duygu ve Davranış

=

ÖĞRENME

Öğrenmeyi Kolaylaştıralım

BÖYLE MİSİN?

- Düzenli ortam
- Resimli dergi ve kitaplar
- Masa başında, bireysel çalışma
- Şema, grafik, harita kullanma
- Renkli kalem kullanma
- Gözlemleyerek kavrama
- Çizimleri takip etme
- Duyduğunu hatırlama

GÖRSEL

- Yazarken renkleri kullan.
- Okurken önemli yerlerin altını çiz.
- Ders dinlerken küçük kartlara not al.
- Karmaşık konuları çizime dönüştür.
- Konuyu planla ve organize et.
- Resimlerle çalış, konuları kolay kavra.
- Soru çözerken verilenleri şemala.

- Özenli, hoş, rahat konuşabilme
- Dinleyerek ve konuşarak öğrenme
- Müzik ve ses kayıtlarını dinlemeyi sevme
- Ritmik, orta hızda, tane tane konuşma
- Grup çalışmalarından zevk alma.
- Sözel ifadeleri takip etme

İŞİTSEL

- Çalışma arkadaşı bul veya grupla çalış.
- Yüksek sesle tekrar et.
- Yeni öğrendiğin bilgileri ritmik tarzda tekrarla.
(Komik, saçma ve çığgınca olması öğrenmeyi kolaylaştırır.)
- Öğrendiklerini kendine anlat
- Öğrendiklerini kendi kelimelerle ifade et.

- Az ve öz konuşma
- Sürekli hareket etme isteği
- Öğeleri kullanmayı ve deney yapmayı sevme
- Yaşadığını, gördüğünü ve dokunduğunu hatırlama
- Rahat ve sakin konuşma
- Rahatına düşkün olma.

DOKUNSAK

- Ön sıralara otur, kısa notlar al.
- Konu tekrarlarında hareket hâlinde ol.
- Yüksek sesle oku.
- Çalışırken şema, tablo, harita yap.
- Kendi istediğin yerde ve formda çalış.
- Dersi hareketli birinden dinle.

SOL BEYİN

Vücudun sağ tarafındaki organlarını yönetir.

Analistik düşünme becerisine sahiptir.

Akademik ve bilimsel konularda başarılıdır.

Matematiksel verilerle ilgilenir.

Dili iyi kullanır.

Kelime, sayı ve sembollerle ilgilenir.

Mantıksaldır.

Sebep-sonuç ilişkisini iyi kurar, sonuçlarla ilgilenir.

SAĞ BEYİN

Vücudun sol tarafındaki organları yönetir.

Görsel ve işitsel konularla ilgilenir.

Görme ve duyma yoluyla öğrenir.

Gerçek üstü hayaller kurar.

Mecaz anlamlarla ilgilenir.

Üretkendir.

Sanatsal faaliyetlere çok yatkındır.

Yapamam sendromu
Eleştirme
Yeniliğe karşı olma
Analiz etme
Algılama ve üretme
Sıralı işlem yapma
Alışkanlıklarla değerlendirme

Ses tonu ve duygular
Matematiğin merkezi
Gerçek sorun çözücü
Yenilikçi
Bütünsel kavrama
Değer yargısı eksik

BEYNİNİZİ YERİNDEN ÇIKARIN VE ONA SALDIRIN KENDİNİ KORUYACAKTIR.

Mark Twain

ÖN SÖZ REHBERLİK

1. ÜNİTE

DOĞAL SİSTEMLER

(Dünya'nın Yapısı ve Oluşum Süreci)

Kavram Haritası	10
Kavram Sözlüğü	12
Dünya'nın İç Yapısı	13
Levha Tektoniği	15
Jeolojik Zamanlar	17
İç Kuvvetler	19
Kayaçlar	23
Türkiye'de İç Kuvvetler	27
Dış Kuvvetler	29
Türkiye'de Dış Kuvvetler	43
Türkiye'de Başlıca Yüzey Şekilleri	45
Üniteye Genel Bakış	49
Beceri Temelli Sorular	51
Kavramları Kullanalım	53
Yazılıya Girme Zamanı	59
I. Ara Dönem Deneme Sınavı	61

2. ÜNİTE

DOĞAL SİSTEMLER

(Su-Toprak-Bitki)

Kavram Haritası	66
Kavram Sözlüğü	68
Dünya'da Su Kaynakları	69
Türkiye'de Su Kaynakları	73
Dünya'da Topraklar	77
Türkiye'de Toprakların Dağılışı ve Genel Özellikleri	81
Türkiye'de Toprakların Kullanımı	83
Dünya'da Bitkiler	85
Türkiye'de Bitkiler	89
Üniteye Genel Bakış	93
Beceri Temelli Sorular	95
Kavramları Kullanalım	97
Yazılıya Girme Zamanı	101
Yarı Yıl Deneme Sınavı	103

3. ÜNİTE

BEŞERİ SİSTEMLER

Kavram Haritası	108
Kavram Sözlüğü	110
Nüfusun Özellikleri	111
Dünya Nüfusunun Dağılışı ve Tarihsel Süreçteki Değişimi 113	
Nüfus Piramitleri	115
Türkiye'de Nüfusun Değişimi	117
Türkiye'de Nüfusun Dağılışı	119
Göçler ve Göçlerin Nedenleri	123
Türkiye'de Göçlerin Nedenleri ve Sonuçları	125
Türkiye'de Göçlerin Mekânsal Etkileri	127
Ekonomik Faaliyetlerin Temel Özellikleri	129
Üniteye Genel Bakış	131
Beceri Temelli Sorular	133
Kavramları Kullanalım	135
Yazılıya Girme Zamanı	141
II. Ara Dönem Deneme Sınavı	143

4. ÜNİTE

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

Kavram Haritası–Kavram Sözlüğü	148
Uluslararası Ulaşım Hatlarının Genel Özellikleri ve Etkileri	149
Üniteye Genel Bakış	151
Beceri Temelli Sorular	153
Kavramları Kullanalım	155
Yazılıya Girme Zamanı	159

5. ÜNİTE

ÇEVRE VE TOPLUM

Kavram Haritası–Kavram Sözlüğü	162
Afetlerin Genel Özellikleri	163
Afetlerin Dağılışı ve Afetlerden Korunma Yolları	165
Türkiye'de Afetler	167
Üniteye Genel Bakış	169
Beceri Temelli Sorular	171
Kavramları Kullanalım	173
Yazılıya Girme Zamanı	177
Yıl Sonu Deneme Sınavı	179

1. ÜNİTE

KAZANIMLAR

1. Dünya'nın tektonik oluşumunu açıklar.
2. Jeolojik zamanların özelliklerini tektonik olaylarla ilişkilendirerek açıklar.
3. İç kuvvetleri yer şekillerinin oluşum sürecine etkileri açısından açıklar.
4. Kayaçların özellikleri ile yeryüzü şekillerinin oluşum süreçlerini ilişkilendirir.
5. Türkiye'deki yer şekillerinin oluşum sürecine iç kuvvetlerin etkisini açıklar.
6. Dış kuvvetleri yer şekillerinin oluşum sürecine etkileri açısından açıklar.
7. Türkiye'deki yer şekillerinin oluşum sürecine dış kuvvetlerin etkisini açıklar.
8. Türkiye'deki ana yer şekillerini temel özellikleri ve dağılışları açısından açıklar.

TEST BAŞLIKLARI

- Dünya'nın İç Yapısı
- Levha Tektoniği
- Jeolojik Zamanlar
- İç Kuvvetler
- Kayaçlar
- Türkiye'de İç Kuvvetler
- Dış Kuvvetler
- Türkiye'de Dış Kuvvetler
- Türkiye'de Başlıca Yüzey Şekilleri
- Üniteye Genel Bakış
- Beceri Temelli Sorular
- Kavramları Kullanım
- Yazılıya Girme Zamanı
- I. Ara Dönem Deneme Sınavı

DOĞAL SİSTEMLER (DÜNYA'NIN YAPISI VE OLUŞUM SÜRECİ)

1. ÜNİTE

Antiklinal: Yer kabuğunu meydana getiren tabakaların yukarıya doğru kıvrılıp yükselmesiyle oluşan dış bükey kabartı.

Barkan: Hilal şeklindeki kumul.

Batolit: Magmanın yerin derinliklerinde soğumasıyla oluşan kubbe biçimindeki şekiller.

Dayk: Magmanın tabakaları keserek damar şeklinde katılaşmasıyla oluşan şekiller.

Debi (Akım): Bir akarsuyun herhangi bir kesitinden belli bir zaman sürecinde geçen su miktarı.

Denge profili: Akarsuların derine aşındırması sonucu yatak eğiminin azalması.

Durumlin: Buzulların taşıdığı morenlerin birikmesiyle oluşan kaşık sırtı şeklindeki tepeler.

Epirojenez: Kıta oluşumunu ifade eder. Yer kabuğunun geniş kısımlarının alçalıp yükselmesi.

Falez (Yalıyar): Dalga aşındırması sonucu meydana gelmiş diklik.

Fay: Yer kabuğundaki kırık hatları.

Fosil: Kayaçlar içinde bulunan canlı kalıntısı.

Gelgit (Medcezir): Ay ve Güneş'in dünya üzerindeki çekim kuvvetleri nedeniyle deniz veya okyanus yüzeylerindeki yükselme ve alçalma hareketi.

Geosfer: Dünya'yı oluşturan iç içe kürelere verilen ad.

Graben: Faylara bağlı olarak alçalmış yer kabuğu bloğu.

Haliç: Gelgit olayları sonucu akarsuyun ağız kısmının huni şeklinde aşınması.

Horst: Faylara bağlı olarak yükselmiş yer kabuğu bloğu.

İzostatik denge: Farklı yoğunluk ve kalınlıktaki yer kabuğu parçalarının mantoya gömülerek dengede durması.

Jeoantiklinal: İzostatik dengenin bozulmasıyla yükselerek oluşan kara parçaları.

Jeosenklinal: İzostatik dengenin bozulmasıyla alçalarak oluşan okyanus ve deniz çukurlukları.

Kaldera: Patlamalar ya da çöküntülerle genişlemiş krater.

Karstik arazi: Kalker (Kireçtaşı), jips (alçıtaşı), kaya tuzu gibi su ile temas edince kolayca çözünebilen kayaçlardan oluşan arazi.

Kırgıbayır (Badlands): Sel sularının aşındırmasıyla keskin

sırtlarla birbirinden ayrılan yarıntılar ve vadilerden oluşan arazi.

Kıta sahanlığı (Kıta şelfi): Deniz kıyısından 200 metre derinliğe kadar olan saha.

Krater: Volkan konilerinin üst kısımlarında patlamalar sonucu meydana gelen çukur.

Konveksiyon akıntısı: Sıcaklık artışına bağlı olarak su kütleleri, atmosfer ve magmada meydana gelen akıntılar.

Lakolit: Magmanın bir damar aracılığıyla tabakalar arasına sokulması sonucu oluşan mantara benzer şekiller.

Levha: Yer kabuğunu oluşturan büyük kara parçaları.

Maar: Magmadan yeryüzüne gelen gazların patlaması sonucu oluşan çukur.

Metamorfizma: Kayaçların sıcaklık, basınç ve kimyasal tepkimeler sonucu mineral ve yapı gibi özelliklerinin değişmesi

Pangea: Prekambriyen zaman'ındaki büyük kara kütleleri.

Peneplen (Yontukdüz): Akarsuların araziye aşındırmasıyla oluşan deniz seviyesine yakın hafif dalgalı düzlük.

Regresyon (Deniz gerilemesi): Deniz sularının epirojenez sonucu çekilmesi.

Sander: Buzulların aşındırmasıyla oluşan morenlerin dağ eteklerinde birikmesi sonucu meydana gelen düz araziler.

Senklinal: Yer kabuğunu meydana getiren tabakaların aşağı doğru kıvrılıp alçalmasıyla oluşan iç bükey çanak.

Sill: Magmanın tortul tabakaların arasına paralel olarak yerleşip katılaşmasıyla oluşan şekiller.

Sirk (Buzul yalağı): Buzul aşındırması sonucu oluşan çukur.

Tafoni: Yüzey sularının etkisiyle zayıflayan kaya yüzeylerinin rüzgârın etkisiyle aşınması sonucu oluşan oyuklar.

Tethys (Tetis) Denizi: II ve III. jeolojik zamanlarda Atlantik Okyanusu ile Pasifik Okyanusu arasında Anadolu'nun da içinde yer aldığı arazide uzanan deniz.

Transgresyon (Deniz ilerlemesi): Deniz sularının epirojenez sonucu yükselmesi.

Vadi: Akarsular ve buzullar tarafından oyulmuş uzunlamasına çukur.

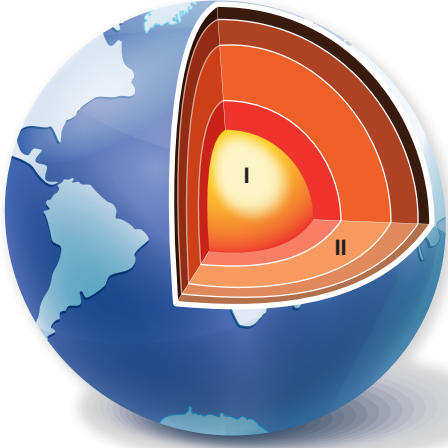
1.

Bu şemada verilen olayların ortaya çıkmasına neden olan ve soru işaretiyle belirtilen yere aşağıdaki tabakalardan hangisi getirilmelidir?

- A) Manto
B) Dış çekirdek
C) İç çekirdek
D) Sima
E) Sial

2. Aşağıda Dünya'nın iç yapısını gösteren bir şekil verilmiştir.

Bu şekilde numaralarla gösterilen katmanlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

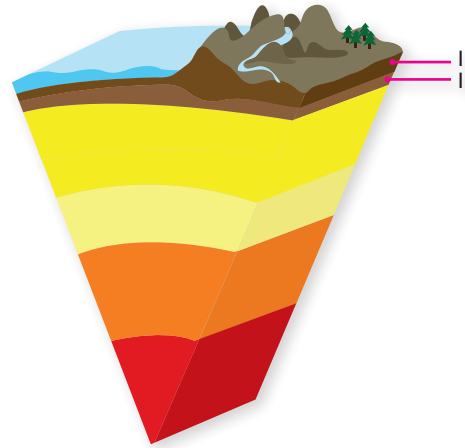
I	II
A) Alt manto	Dış çekirdek
B) İç çekirdek	Alt manto
C) Alt manto	Üst manto
D) İç çekirdek	Dış çekirdek
E) Üst manto	İç çekirdek

3. Orojenez, epirojenez, volkanizma ve deprem gibi iç kuvvetler kaynağını mantodan alırlar.

Buna göre manto tabakasına ait aşağıdaki özelliklerden hangisi bu olayın ortaya çıkmasına neden olmaktadır?

- A) Isısını çekirdek katmanından alması
B) Dünya'nın hacminin büyük kısmını oluşturması
C) Bileşiminde demir ve magnezyumun bulunması
D) Yoğunluğunun yer kabuğunun yoğunluğundan fazla olması
E) İçinde bulunan magmanın konveksiyonel hareketler yapması

4. Dünya yoğunluk ve sıcaklık bakımından üç farklı katmandan oluşmuştur. Aşağıda yerin katmanlarının gösterildiği bir kesit verilmiştir.

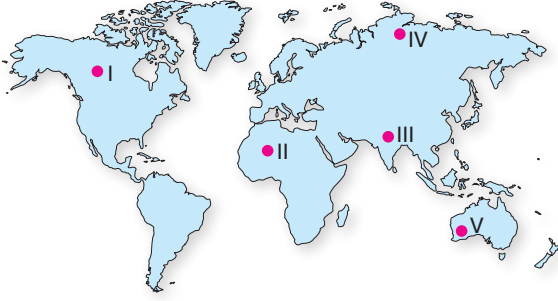
Bu kesitte numaralarla gösterilen katmanlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

I	II
A) Sial	Sima
B) İç çekirdek	Dış çekirdek
C) Sima	Sial
D) Dış çekirdek	İç çekirdek
E) Üst manto	Alt manto

YAYIN DENİZİ

Dünya'nın İç Yapısı

5. Kıtasal kabuk da denilen yer kabuğunun sial tabakası okyanus tabanlarında ince iken dağların altında daha kalındır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde sial tabakasının kalınlığı daha fazladır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. "Bilim dünyası, en çok merak edilen ve oluşumu hakkında büyük sırlar sakladığı bilinen Dünya'nın çekirdeğine inmeyi amaçlıyor. Teknolojik yetersizlikler, bugüne kadar Dünya'nın çekirdeğine inmeyi imkânsız kılsa da Japonya'nın büyük rol oynayacağı uluslararası bir proje kapsamında altı kilometre derine inilerek buradan numune toplanması ve depremler ile volkanik patlamaların önceden tahmin edilmesi amaçlanıyor."

(Basından)

Yukarıda verilen haberden de anlaşılacağı üzere insanlar yerin derinliklerine ulaşamamışlardır. Ancak yine de yerin iç yapısı ile ilgili çeşitli bilgiler elde etmişlerdir.

Bu bilgilerin elde edilmesinde;

- I. magmatik kayaç,
II. deprem dalgası,
III. fosil

unsurlarından hangilerinden yararlanılmıştır?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

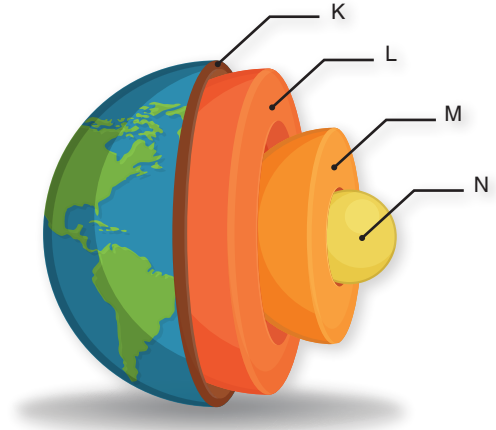
7. Dünya'nın tektonik oluşumu ile ilgili,

- I. Kendi eksenini etrafında dönerek soğumaya başlamıştır.
II. Günümüzden 4,6 milyar yıl önce kızgın gaz ve toz bulutlarının sıkışması sonucu oluşmuştur.
III. Yoğunluğu az olan maddeler, Dünya'nın merkezinde toplanmış, fazla olanlar dış kısmında kalmıştır.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) I ve III   E) I, II ve III

8. Aşağıdaki şekilde yerin katmanları K, L, M ve N harfleriyle gösterilmiştir.

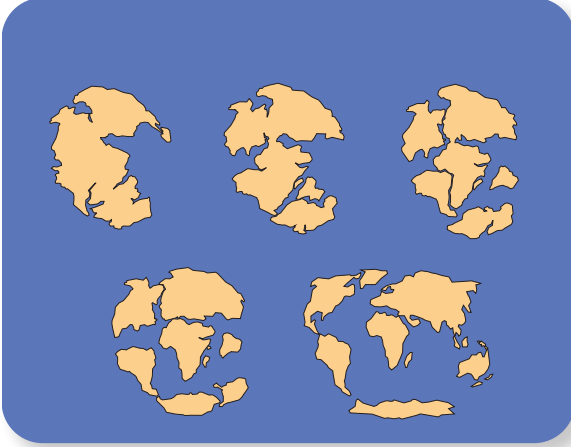
Bu katmanlarla ilgili aşağıdaki bilgiler verilmiştir.

- I. Yoğunluk ve basıncın etkisiyle katı hâldedir.
II. Litosfer denilen bu katman sial ve sima tabakalarından oluşur.
III. İçinde bulunan magmanın akışkan yapısından dolayı konveksiyonel hareketler görülür.

Bu bilgilerle şekildeki harflerle gösterilen katmanların eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

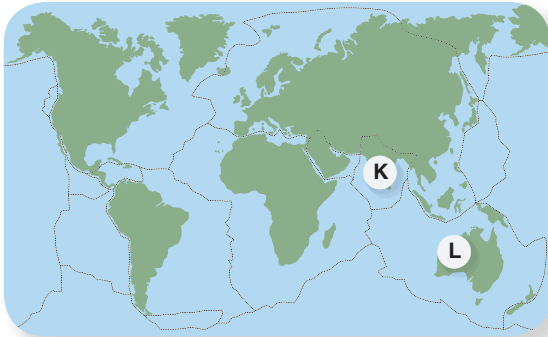
	I	II	III
A)	K	L	M
B)	L	M	N
C)	M	K	L
D)	N	K	L
E)	K	N	M

1. Aşağıdaki şekilde yer kabuğunda farklı zamanlarda meydana gelen levha hareketleri gösterilmiştir.

Levhaların bu şekilde hareket etmesini sağlayan etmen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Magmanın konveksiyonel akımları
B) Okyanus akıntılarının hareket yönleri
C) Sürekli rüzgârların esiş yönleri
D) Tektonik depremlerin sarsıntıları
E) Yeryüzündeki farklı aşınım ve birikim özellikleri
2. Aşağıdaki haritada yer kabuğunu oluşturan levhalar gösterilmiştir.

Bu haritada K ve L harfleriyle gösterilen levhalar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

K	L
A) Afrika	Arap
B) Hindistan	Avustralya
C) Avrasya	Filipinler
D) Kokos	Nazka
E) Kuzey Amerika	Güney Amerika

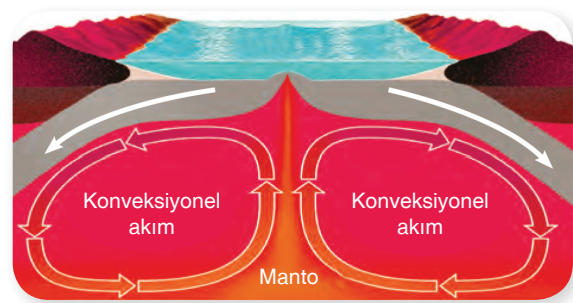
3. Aşağıdaki haritada Türkiye arazisinin yükselmesine neden olan levhalar numaralarla gösterilmiştir.

Bu levhalar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Avrasya	Afrika	Arap
B)	Afrika	Arap	Avrasya
C)	Arap	Afrika	Avrasya
D)	Avrasya	Arap	Afrika
E)	Arap	Avrasya	Afrika

4. Mantodaki yüksek sıcaklık nedeniyle erimiş hâldeki maddeler hafifleyerek yükselir. Yükseklerde tekrar soğuyarak aşağıya iner. Bu olay sürekli tekrar eder. Mantodaki bu hareketlere konveksiyonel akımlar denir. Aşağıdaki görselde konveksiyonel akımların oluşumu gösterilmiştir.

Görseldeki bilgilere göre konveksiyonel akımlar sonucunda;

- I. levha hareketleri,
II. volkanik patlamalar,
III. okyanus akıntıları

olaylarından hangilerinin meydana geldiği söylenebilir?

A) Yalnız I	B) Yalnız II	C) Yalnız III
D) I ve II	E) II ve III	

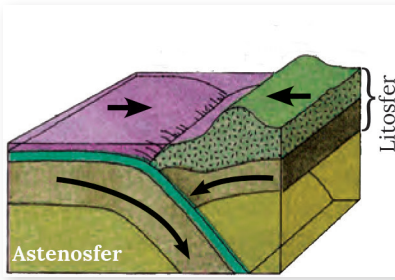
5. İki kıtasal levhanın çarpışmasıyla yüksek sıradağlar meydana gelir.

Bu şekilde meydana gelen Himalaya Dağları'nın oluşumunda etkili olan levhalar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

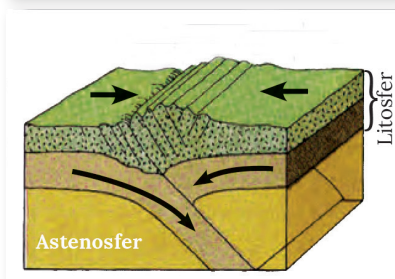
- A) Arap – Afrika
B) Kokos – Nazka
C) Hint – Avrasya
D) Filipinler – Pasifik
E) Kuzey Amerika – Güney Amerika

6. Yer kabuğunu oluşturan levhaların hareketleri sonucunda çeşitli yer şekilleri oluşmaktadır.

Aşağıda iki farklı levha hareketi gösterilmiştir.

I

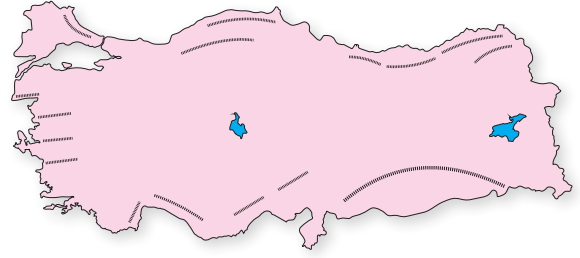

II

Bu hareketler sonucunda oluşan yer şekillerine aşağıdakilerden hangileri örnek gösterilebilir?

I	II
A) And Dağları	Alp Dağları
B) Mariana Çukuru	Himalaya Dağları
C) Maldiv Adaları	Mariana Çukuru
D) Himalaya Dağları	And Dağları
E) Toros Dağları	Kuzey Anadolu Dağları

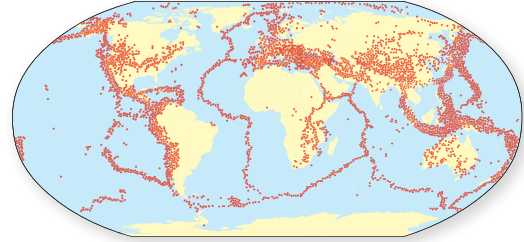
- 7.

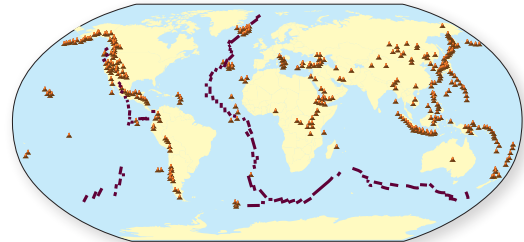
Yukarıdaki dağların dağların uzanış doğrultusunu belirleyen temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arazi yapılarının farklı olması
B) Fay hatlarının uzanış yönü
C) Volkanik arazilerin dağılışı
D) Levhaların hareket yönleri
E) Oluşumlarında farklı dış kuvvetlerin etkili olması

8. Aşağıda volkanların dağılışı ile deprem alanlarının dağılışını gösteren iki farklı harita verilmiştir.

• Depremlerin merkez üsleri

▲ Volkanlar   • Su altı volkanları

Bu haritalara göre volkanların bulunduğu alanlarla deprem alanları paralellik göstermektedir.

Bu durumun ortaya çıkmasının nedeni aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Dağlık alanlarda bulunmalarıyla
B) Levha sınırlarında bulunmalarıyla
C) Aynı iklim bölgelerinde olmalarıyla
D) Okyanusa kıyısı olan bölgelerde yer almalarıyla
E) Ortalama yükselteleri az olan alanlarda bulunmalarıyla

1. • Dinozorların ortaya çıkması
• Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav kıvrım dağlarının oluşması
• İstanbul ve Çanakkale Boğazı'nın oluşması
• Alp ve Himalaya Dağları'nın oluşması

Yukarıda verilen olaylarla seçeneklerdeki jeolojik zamanlar eşleştirdiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Prekambriyen B) Paleozoik
C) Mezozoik D) Tersiyer
E) Kuvaterner

2. • İnsan hayatının başlaması
• Günümüzdeki iklimlerin oluşması
• Buzul devirlerinin başlaması ve bitmesi

Bu olaylar aşağıdaki jeolojik zamanlardan hangisinde meydana gelmiştir?

- A) Prekambriyen B) Paleozoik
C) Mezozoik D) Tersiyer
E) Kuvaterner

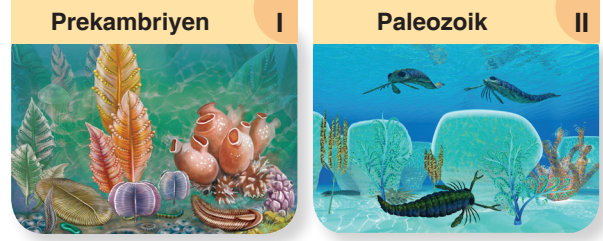
3.

K	L	M
Lavrasya ve Gondvana kıtaları oluşmuştur.	Pangea Kıtası oluşmuştur.	Anadolu Tetis Denizi'nin üzerine çıkmıştır.

Bu tabloda K, L, M harfleriyle verilen olaylar aşağıdaki jeolojik zamanlardan hangilerinde meydana gelmiştir?

	K	L	M
A)	Paleozoik	Senozoyik	Mezozoik
B)	Mezozoik	Paleozoik	Senozoyik
C)	Senozoyik	Mezozoik	Paleozoik
D)	Paleozoik	Mezozoik	Senozoyik
E)	Senozoyik	Paleozoik	Mezozoik

4. Aşağıda bazı olaylar ve bu olayların olduğu jeolojik zamanlar eşleştirilmiştir.

Hayatın başlaması (bakteri ve algler)

Taş kömürü yataklarının oluşması

Pangeanın parçalanmasıyla Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşması

Dünya genelinde şiddetli volkanik olayların yaşanması

Linyit, petrol, tuz ve bor yataklarının oluşması

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Dünya'nın oluşumundan günümüze kadar meydana gelen olayları anlamak ve sınıflandırmak için;

- I. fosil,
II. kayaç,
III. radyoaktif madde

unsurlarının hangilerinden yararlanılmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Jeolojik Zamanlar

6. Aşağıdaki tabloda bazı olaylar ve bu olayların meydana geldiği jeolojik zamanlar eşleştirilmiştir.

	Meydana Gelen Olaylar	Jeolojik Zaman			
		İlkel Zaman	I. Zaman	II. Zaman	III. Zaman
I.	Taş kömürün oluşması		✓		
II.	Atlas ve Hint okyanusunun oluşması				✓
III.	Dinozorların ortaya çıkması			✓	
IV.	Atmosferin oluşması	✓			
V.	İnsan hayatının başlaması	✓			

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

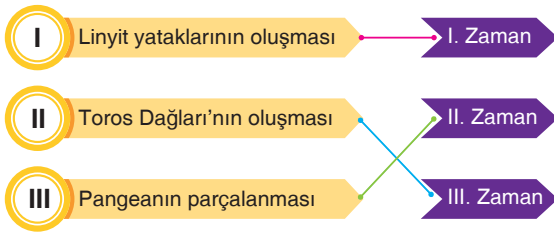
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Karstik arazilerin yaygın olması
II. Sık sık depremlerin meydana gelmesi
III. Volkanik arazilerin ve sıcak su kaynaklarının yaygın olması

Bu olaylardan hangileri Türkiye'nin jeolojik anlamda genç bir araziye sahip olduğunun kanıtlarındandır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Aşağıdaki şemada bazı olaylar ve bu olayların meydana geldiği jeolojik zamanlar eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

9. Aşağıdaki tabloda iki farklı jeolojik zamanda meydana gelen bazı olaylar numaralarla gösterilmiştir.

I	<ul style="list-style-type: none"> Atlas ve Hint Okyanusu'nun oluşması Günümüzdeki iklim tiplerinin oluşması İstanbul ve Çanakkale Boğazı'nın oluşması
II	<ul style="list-style-type: none"> Pangea Kıtası'nın oluşması Taş kömürü yataklarının oluşması

Bu olayların meydana geldiği zamanlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II
A)	Prekambriyen	Paleozoik
B)	Senozoyik	Paleozoik
C)	Paleozoik	Senozoyik
D)	Senozoyik	Prekambriyen
E)	Mezozoik	Senozoyik

10. I. Zonguldak ve Bartın'daki taş kömürü yatakları
II. Manisa-Soma ve Kahramanmaraş-Elbistan'daki linyit yatakları

Yukarıda çıkarıldığı yerler verilen madenlerin oluştuğu jeolojik zamanlar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

	I	II
A)	Birinci zaman	İkinci zaman
B)	İkinci zaman	Birinci zaman
C)	Birinci zaman	Üçüncü zaman
D)	İkinci zaman	Üçüncü zaman
E)	Üçüncü zaman	İkinci zaman

11. Aşağıdaki yer altı kaynaklarından hangisinin daha eski bir jeolojik zamanda oluştuğu söylenebilir?

- A) Kangal (Sivas) – Linyit
B) Emet (Kütahya) – Bor
C) Ereğli (Zonguldak) – Taş kömürü
D) Kağızman (Kars) – Tuz
E) Raman (Batman) – Petrol

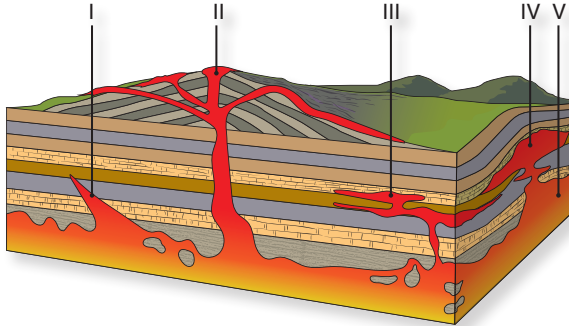
1. Deniz altı volkanizmaları sonucunda bazen adalar oluşabilmektedir.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangilerinde deniz altı volkanizmasıyla oluşmuş adalar bulunur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV   C) I ve IV
D) II ve III   E) I, III ve IV

2. Aşağıdaki şekilde volkanizma sonucu meydana gelen bazı yer şekilleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu şekilde dayk ve sill hangi numaralarla gösterilmiştir?

	Dayk	Sill
A)	I	II
B)	I	III
C)	II	IV
D)	III	V
E)	IV	V

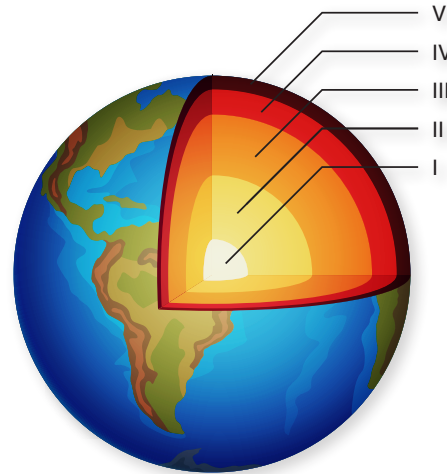
3. Aşağıdaki tabloda bazı volkanik şekiller ve bu şekillerin oluşumu eşleştirilmiştir.

	Şeklin oluşumu	Şeklin adı		
		Krater	Maar	Kaldera
I.	Volkan konilerinin üst kısımlarında meydana gelen patlama sonucu oluşan çukurlardır.	✓		
II.	Kraterlerin patlamaları ve çökmeleriyle genişlemesi sonucu oluşan çukurlardır.		✓	
III.	Magmadan yeryüzüne gelen gazların patlaması sonucu oluşan çukurlardır.			✓

Bu eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

4. Aşağıdaki şekilde Dünya'nın katmanları numaralandırılarak verilmiştir.

Epirojenez, orojenez, volkanizma ve depremler gibi iç kuvvetler, kaynağını bu katmanların hangisinden alır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

5. İç kuvvetlerden biri olan volkanizma ile ilgili;
- Derinlik ve yüzey volkanizması şeklinde iki gruba ayrılır.
  - Dünya'da en yaygın görüldüğü yerler Sibiryaya ve Antarktika'dır.
  - Volkanlardan kül, lapilli ve volkan bombası gibi malzemeler çıkmaktadır.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) I ve III
D) II ve III   E) I, II ve III

6. Yer şekilleri iç ve dış kuvvetlerin etkisiyle oluşurlar. Kaynağını yerin iç kısmından alan kuvvetlere iç kuvvetler denir.

Buna göre aşağıdaki görsellerde oluşumu verilen yer şekillerinden hangisinin oluşumunda iç kuvvetler etkili olmamıştır?

- A) Oroenez   B) Deprem
- C) Epirojenez   D) Volkanizma
- E) Dalgalar

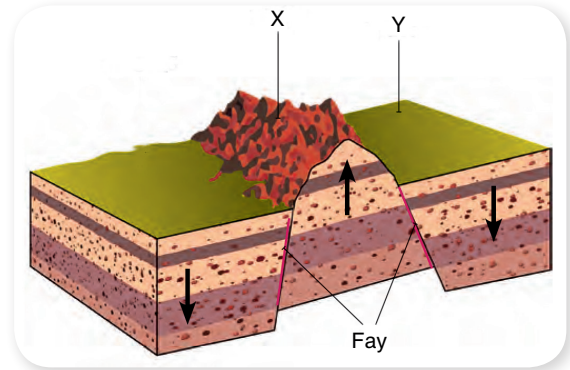
7. Yeryüzü şekillerinin oluşumunda iç kuvvetler doğrudan etkili olabildiği gibi dolaylı olarak da etkili olabilmektedir. Aşağıda bazı yeryüzü şekilleri numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yeryüzü şekillerinden hangilerinin oluşumunda iç kuvvetlerin doğrudan etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II
D) II ve III   E) I, II ve III

8. Aşağıdaki görselde bazı yer şekillerinin oluşumu gösterilmiştir.

X ve Y ile gösterilen bu yer şekilleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	X	Y
A)	Horst	Graben
B)	Antiklinal	Senklinal
C)	Graben	Horst
D)	Senklinal	Antiklinal
E)	Horst	Senklinal